

# Učiteljski tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franciškova ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din. za tiskovino 30 Din. Član štetoč J. U. U. plačuje št. s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, devet posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3379

## Predsedniški zbor JUU sekcije za dravsko banovino

V soboto, dne 13. maja 1933 so zborovali v Ljubljani upravni in nadzorni odbor ter predsedniški zbor sekcije JUU za dravsko banovino.

### SEJA UPRAVNEGA IN NADZORNEGA ODBORA.

Točno ob 8. uri dopoldne sta v posvetovalni dvorani sekcije zborovala upravni in nadzorni odbor, ki sta odobrila zapisnik zadnje mariborske seje ter nato razpravljala o položaju in o korakih sekcije v stanovskem in šolskem pogledu. Podano je bilo poročilo o poslovanju stanovskega razsodišča v primeru, ki je bil prijavljen razsodišču na zadnji banovinski skupščini. V smislu čl. 40. pravil JUU je bilo izžrebano razsodišče za obravnavo novega primera, ki je prijavljen sekciji v svrhu razčiščenja v stanovskih zadevah. Napravljeno so bili še drugi sklepi in zaključki, ki so bili predloženi predsedniškemu zboru.

### ZBOROVANJE PREDSEDNIŠKEGA ZBORA SEKCIJE.

Točno ob 10. uri je pričelo zborovanje predsedniškega zbora sekcije JUU v dvorani OUZD, na katerem so bili poleg upravnega in nadzornega odbora zastopani tudi predsedniki, odnosno namestniki sreskih društev JUU iz dravske banovine.

Predsednik sekcije Ivan Dimnik je otvoril zbor s sledečim nagovorom:

#### Cenjeni zbor!

V današnji dobi vratolomnih pojavov širrom sveta, ki preobračajo gospodarske temelje v njih osnovi ter nam donajajo vsak dan nove pojave tudi v nacionalnih smereh, ko se majo temelji socialnih in kulturnih vrednot v starih državah, je dana posebna naloga tudi jugoslovenskemu učitelju, ki se je mora zavedati vsak dan bolj. Vsi ti dogodki in posebne naloge pri konsolidaciji razmer v lastni državi nalagajo tudi jugoslovenskemu učitelju dolžnost, da stopi iz delokroga ožjega šolskega dela na širše javno torišče.

Nalogo in smer jugoslovenskemu učitelju na tem torišču je začrtal naš hrabri in modri vladar Nj. Vel. kralj Aleksander sam v posebnem izročilu Jugoslovenskemu učiteljskemu združenju, kjer pravi, da morajo biti učitelji graditelji narodove duše, njegove narodne zavesti in kulture, Jugosl. učitelj. združenje, ki mora združevati vse sedanje in bodoče jugoslovenske učitelje, pa mora biti žarišče prosvete, steber jugoslovenskega nacionalizma in spodbuda za vse lepo stremljenje v bodočnosti Jugoslavije.

Zvesti temu naročilu in globoko uverjeni, da je to edino prava pot za lepšo bodočnost nas vseh, je Združenje delalo v tej smeri ter poglobljalo vse temelje, ki so spajali in utrjevali šolo in prosveto v narodu ter dvigali njega kulturno in nacionalno zavest. Vselej smo se zavedali, da je učiteljski stan sestavni del celotnega naroda in mu je naloga oblikovati dušo in srce vsem delom naroda. Učiteljstvo je in hoče ostati element, ki bo spajal, ne pa razdvajal narod!

Zato smatramo, da je učiteljstvu potrebno tudi udeleževanje v javnem življenju in mu je mesto v vseh odborih in vseh zastopih, kjerkoli lahko pomaga in utrjuje gornjo smer. Vsako izoliranje od sodelovanja pri javnih vprašanjih škoduje tudi stanu. Ne zahtevamo, da bi vsakdo delal na vseh popriščih, temveč je treba tudi javno delo pravično porazdeliti med vse dele našega stanu, da ne bodo le poedinci nosili vsega bremena; predvsem pa, da ne bo radi javnega dela trpela šola, ki nam mora biti prva skrb. Kjer se tira učitelj k javnemu — izvenšolskemu delu predaleč, na škodo šoli, smo vselej upravičeni izreči svoj — veto! Organizacija in stan sta pa upravičena zahtevati od vsakega učitelja, ki je v kateremkoli društvu ali korporaciji, da ohrani in ne pozablja na svojo stanovsko zavest in da ob vsaki priliki, ki se mu nudi, odločno brani in zastopa tudi povsod skupna načela in interese prosvete, šole in stanu. V teh zastopih naj ne pozablja, da je učitelj vsega in ne le enega dela naroda.

#### Potreba preorientacije v izvenšolskem delu.

Pri proučevanjih javnega — izvenšolskega dela učiteljstva v zadnjem času, je odsek za izvenšolsko delo pri sekciji prišel do soglasnega zaključka, da je potrebna temeljita preorientacija v javnem — izvenšolskem delu učiteljstva. Od sedanjega individualističnega sistema javnega dela je treba pristopiti h kolektivističnemu, od nesistematičnega dela k sistematičnemu in programatičnemu. Od tratenja energij na stranskih panogah prosvete, ki se izgubljajo z odhodom učitelja iz kraja, je treba kot temeljni in osrednji problem javnega — izvenšolskega dela in programa postaviti gospodarsko — prosvetno delo, ki naj bo v najtesnejši zvezi s potrebami in nujni-

mi interesi naroda. Vse drugo izvenšolsko — javno delo naj služi le temu glavnemu problemu. Izhodišče za orientacijo pri izvenšolskem delu naj bodo gospodarske, socialne in kulturne potrebe vasi z osrednjim problemom glavne gospodarske panoge dotičnega kraja.

Za to delo pa je potreba preorientacije tudi v dosednji miselnosti učiteljstva v pogledu izvenšolskega dela in treba postaviti novega učitelja, izpopolnjenega v teh pogledih. Prve globlje brazde za to smer je učiteljstvo zarezalo že leta 1926. s pokretom kmetsko in gospodarsko nadaljevalnega šolstva in vzgoje učiteljstva za to šolstvo v večjem stilu. Ta akcija je v lepem razmahu! Pred tremi leti smo pričeli s sistematično vzgojo učiteljstva v tečajih v pogledu združništva. Vzgojen je lep kader delavcev že tudi na tem polju. Letos bomo to akcijo izpopolnili s tesnejšim organiziranjem učiteljev — zadrugarjev in gospodarskih delavcev, z evidenco in podpiranjem teh delavcev tudi s strani organizacije.

Preorientacijo v javnem — izvenšolskem delu učiteljstva v gornjem pogledu pa smo tudi započeli in podprli letos z akcijo sodelovanja s sreskimi kmetijskimi referenti v svrhu povzdige kmetijstva ter sodelovanja s kmetijskimi strokovnjaki banske uprave. O tem problemu in o problemu osrednje gospodarske panoge in gospodarskem programu za poedine srese so razpravljala letos na svojih zborovanjih vsa sreska društva sekcije JUU. Prihodnje leto bo treba to delo poglobiti in sistematično nadaljevati. Nekatera društva so izvolila tudi stalne odbore za to delo. Na oblasti bo treba apelirati, da bodo dale temu javnemu — izvenšolskemu delu učiteljstva več vrednosti tudi v službenih ozirih napram ostalemu izvenšolskemu delu.

Popolne gospodarske prevzgoje članstva pa je treba, kar se tiče stanovskega gospodarstva in stanovskih gospodarskih problemov in vprašanj. V tem pogledu je treba doseči, da se pojmi in sedanja naziranja učiteljstva temeljito izpremeni. Gospodarska vzgoja članstva nam mora postati ena prvih nalog! S sistematično gospodarsko vzgojo učiteljstva bo treba doseči, da se bo članstvo v večji meri zavedalo pomena stanovskih gospodarskih ustanov in gospodarskega dela med narodom. Dvigniti je treba krog zadržanikov in članov pri stanovskih ustanovah. Ob vseh prilikah se je treba posluževati v prvi vrsti učiteljskih gospodarskih ustanov, pri nakupu, naročilih in pri nalaaganju razpoložljivega kapitala, da se bo krepila s tem stanovska gospodarska moč. Tudi pri osebnih naročilih se bo treba ravnati po tem geslu! V svrhu okrepitev stremjenja za gospodarsko vzgojo in osamosvojitve učiteljstva se bo vršilo po vseh sreskih društvih prihodnje leto posebno zborovanje pod geslom »Gospodarski dan učiteljstva«, ki bo posvečeno samo gospodarskim problemom, informacijam in propagandi.

V letošnjih počitnicah pa namerava prirediti sekcija poseben tečaj za učitelje in učiteljice, gospodarske delavce, ki mu bo namen ugotoviti načelno smer učiteljskega gospodarsko — prosvetnega javnega izvenšolskega dela.

#### Organizacija zaštite članstva je izvedena!

Vodstvo sekcije se je dobro zavedalo, da je predpogoj uspešnemu delu učiteljstva v šoli in izven nje mir ter vsestranska zaštita v pravnem in materialnem oziru.

Zato je z vso silo izvedla sekcijo zaštite članstva po novem pravilniku o zaštiti članov JUU. Danes je organizacija zaštite učiteljstva izvedena! V članstvu se je dvignila potrebna borbenost in zavest, da si ne da vzeti brez odpora svojih pravic in stoji zvesto na straži, kadar kdo ruši interese stanu ali šole. Geslo »vsi za enega, eden za vse« dobiva vedno več tal v stanovskih vrstah. Disciplinarnost v tem pogledu lepo napreduje. Sreska društva so se pričela s potrebno agilnostjo uveljavljati, bodisi kar se tiče samostojne obrambe učiteljstva in šole, bodisi kar se tiče hitrega informiranja sekcije glede pojavov, ki škodijo učiteljstvu ali šoli, da se napravijo potrebni koraki.

Naše zahteve so jasne in upravičene! Ne zahtevamo ničesar drugega, kakor pravičnost in predvsem poštenost. Kdor je kriv, ga ne ščitimo in ne zagovarjamo, zahtevamo pa, da se njegova krivda preišče in dokaže. Odločno pa je sekcija nastopila proti rovarjenju, naperjenemu proti učiteljstvu in šoli, četudi si je s tem nakopala neštete nasprotnike, ki skušajo sedaj izrabljati razne korporacije proti sekciji in stanu. Članstvo naj se zaveda, da v tem pogledu ne smemo iti niti korak nazaj, ker smo na pravem potu! Četudi ne uspevamo v vseh primerih, se z odporom zajezi val, ki bi utegnil sicer postati usoden za stan. Težkoče borbe morajo uvideti tudi oni, za katere do danes ni uspeha. Interes šole in

stanu nam morata biti vedno na prvem mestu in prepričani smo lahko, da nam končni uspehi ne izostanejo. Ne bojimo se strogosti, če vzpostavljamo red in je pravična ter poštena!

Naša borba za zaščito pa ne sme biti le osebna in individualistična, temveč tudi načelna! Kakor se je lepo razvila akcija in organizacija osebne zaštite poedinca, tako še ni zadovoljivo organizirana splošna zaštita skupnih interesov stanu od vsega članstva ter zaštita skupnih načelnih zahtev od vsakega posameznika ob vsaki priliki. V tem pogledu bo treba še prerodenja v učiteljskem stanu, da se bo vse članstvo zavedalo skupne borbe pri načelnih zadevah ter bo stalo kot en moč za organizacijskim vodstvom, kadar je v borbi v zadevah, ki predstavljajo skupni načelni interes stanu! Tako načelno borbo je započela naša sekcija z akcijo za izpremembo disciplinskih predpisov, predpisov o stalnosti in o nameščanju učiteljstva. Akcijo smo razširili potom Glavnega odbora JUU na vso državo in v kratkem bodo morale započeti z borbo za te skupne zahteve hkrati vse sekcije in vsa sreska društva JUU v državi. Vsak član bo moral stopiti na vseh primernih mestih v borbo za te skupne zahteve.

Tovariši predsedniki! Glejte, da boste zainteresirali in zadostno informirali članstvo za to akcijo ter boste nastopili z vsemi argumenti za te zahteve. Z izvojevanjem teh izprememb si bomo prihranili dober del energij za sedanjo zaščito in zavladal bo red in mir, ki smo ga potrebni v interesu stanu, šole in splošne prosvete ter za utrditev zdravih državnih temeljev.

Pri vsem težkem položaju moram pa s posebnim zadovoljstvom in v posebno zadoščenje učiteljstva podčrtati dejstvo, da smo našli pri predstavnikih na najvišjih mestih banske uprave polno razumevanje za naša stanovska stremjenja in glede upoštevanja teškega položaja, v katerem je učiteljstvo posebnost na deželi.

#### Za notranji preporod učiteljskega stanu.

Večje delo je započela sekcija, ker je položila temelje tudi za notranje prerodenje učiteljskega stanu in za povzdigo etičnih in moralnih vrednot članstva. V tem pogledu moramo vsi želeli notranje zdravega učiteljstva. V to svrhu je treba dvigniti spoštovanje do resnice, pravičnosti in poštenosti. Poglobiti je treba tovarištvo. Utrditi je treba vsestransko strpnost.

Temu cilju je namenjen novi poslovnik stanovskih razsodišč, ki jih bo treba organizirati v bližnji bodočnosti po vseh sreskih društvih in pri vseh organizacijskih instancah. Izboljševati in čistiti bo treba pričetni v lastnih vrstah, ako hočemo, da bo ostalo učiteljstvo moralno zdravo in na višini ter bo sposobno za zdravo borbo in delo.

Nedostojno in netovarišče nastopanje napram svojim sotovarišem naj najde v stanovskem sodišču razsodišča. Krateneje ugleda sotovarišem naj se sodi tu. Stanovskemu in organizacijskemu ugledu škodljivo privatno življenje naj se čisti tu.

Zadeve grobe kršitve stanovske discipline, neobjektivne in neosnovane tendenciozne in demagoške kritike ter nekorektnosti s strani članov, delegatov in funkcionarjev se bodo izboljševale pred stanovskimi razsodišči. Osebnost žaljivi kritiki, ki ni podprta z dokazi in ni lojalna, ne sme biti mesta med učiteljstvom. Sabotaža organizacijskih sklepov se ne sme dogajati. Za iznašanje stanovskih zahtev v nestanovskih krogih na škodo tovarišev in organizacije mora biti vsak član odgovoren. O izrabljanju politične konjunkture, korporacij in vplivnih oseb v škodo ostalih članov in tovarišev, o podpiranju in povzročanju neobjektivnosti in nepravilnosti pri nameščanjih s strani članov, naj razpravlja tudi stanovsko razsodišče.

Za pristano in nevestno vršenje organizacijskih funkcij, odrekanje zaštite in kršenje dolžnosti po pravilih in drugih odredbah naj najdejo odbori in članstvo zaščito pred stanovskim razsodiščem.

Stanovska razsodišča pa naj ne bodo policijski disciplinski forum in aparat učiteljstva ter strahovalno sredstvo, temveč častna ustanova za samovzgojo in dviganje notranjih vrednot učiteljskega stanu in za pošteno priznanje ter poravnava zmotnih prestopkov, kakor se poravnava med poštenjaki. V ponovnih in zlonamernih primerih pa naj pomagajo razsodišča izčistiti tudi ono, kar ne spada v naše vrste in naš stan ter iztebiti iz naših vrst gnilobo.

#### Cenjeni zbor!

To so vidiki in pota, po katerih moramo hoditi, ako hočemo, da bo zdrav in krepak naš stan in da bosta z njim zdrava in krepka narod in država!

Zavedati se moramo, da smo učitelji vsega naroda. Smo državni uradniki, ki hočemo očuvati avtoriteto in dostojanstvo učiteljskega stanu, da s tem poglobimo in pridobimo zaupanje naroda do države ter dvignemo njegovo avtoriteto. Vse narodo hočemo s konstruktivnim in stvarnim delom pridobiti za skupne državne potrebe in interese ter za tako drž. politiko, ki bodi iznad borb strankarske poli-

tike. Želimo si pota h konsolidaciji, ne pa povratka v strankarske borbe.

Želimo si močnega in zdravega učiteljskega stanu, ker si želimo z zdravim učiteljskim stanom močnega in zdravega naroda ter močne in zdrave Jugoslavije!

#### Tajniško poročilo.

Tajniško poročilo je podal tov. Metod Kumelj, ki se je dotaknil sledečih vprašanj: spomence predsedniškega zbora sekcije za dravsko banovino, ki je bila sprejeta v Mariboru 6. novembra 1932, napredovanj, učiteljske stanarine, pravilnika k zak. o narodnih šolah, oprostitev šol. upraviteljev od razrednega pouka in upraviteljske doklade, »Težke zadeve«, manjšinskega šolstva, učiteljske stalnosti, nameščanja in premeščanja ter razpisa službenih mest, zaštite članstva in častnega razsodišča sekcije. Debata se je vršila zlasti radi manjšinskega šolstva in anket sres. učit. društev z narodnoobrambnimi društvi ter radi »Težke zadeve«.

#### Popolna solidarnost z vodstvom sekcije.

Po vsestranskem poročilu o ukrepih sekcije in prečitaniu načelnih dopisov in predstavljenih predstavljenih zboru soglasen sklep, s katerim je izjavil svojo popolno solidarnost z vodstvom sekcije in ugotovil, da se vrši vse delo v zmislu organizacijskih načel v dobrobit države, naroda, šole in učiteljstva. Podroben sklep se odpošlje na merodajna mesta, kjer se bo tolmačilo stališče tudi po posebni deputaciji.

#### Proračun.

Blagajnik sekcije je predložil predsedniškemu zboru proračun za poslovno l. 1933./34. Tolmačil je postavko za postavko. Predsedniki bodo poročali o proračunu na svojih sreskih društvih, ki naj pošljejo predloge za banovinsko skupščino.

#### Pravila JUU.

Po sklepu glavnega odbora je razposlal izvršni odbor vsem sekcijam načrt izpremenjenih pravil. Sekcija je načrt razmnožila in razdelila vsem zastopnikom sreskih društev. Podroben referat tov. Kobala je moral zaradi pomanjkanja časa odpasti. Sklenilo se je, da sreska društva predložene izpremembe razpravljajo in pošljejo sekciji svoje predloge.

#### Banovinska in glavna skupščina.

Ker je sklenil glavni odbor, da se bo vršila letošnja glavna skupščina 19. 20. in 21. avgusta v Ljubljani, je sklenil predsedniški zbor skoro soglasno, naj bo banovinska skupščina tik pred glavno skupščino, to je 17. in 18. avgusta, za kar govore tudi gospodarski oziri. Če le mogoče, naj sreska društva izvolijo za obe skupščini iste delegate.

#### Učiteljski dom v Mariboru.

Tov. Hren je v kratkih potezah orisal položaj, ki se v njem nahaja Učitelj. dom v Mariboru. Apeliral je na navzoče, naj priporočajo svojim znancom in prijateljem, da dajo svoje otroke v prihodnjem šolskem letu domu v oskrbo. Ako bo dovolj priglasevcev, bo dom dobro uspeval. Apelira na navzoče, naj prepuste domu ves čisti dobiček UGP iz leta 1931. Sklep: Končna rešitev se prepusti nadzornemu odboru JUU, da ga predloži skupščini.

#### Zaključek.

Ker je bil s tem dnevnim red izčrpan, se je predsednik tov. Dimnik zahvalil vsem poročevalcem za njih poročila, udeležencem za njih intenzivno sodelovanje, za lepo vzajemnost in soglasnost ter je ob 18. uri zaključil zborovanje.

## V preudarek

Z merodajne strani se je čula izjava, naj bi moški naraščaj vzgajale moške učne osebe. Ob drugi priliki pa zopet, da je vzgoja, ki jo vodi ženska, premehkoba, zlasti za dečke, dočim bo našemu narodu še dolgo potrebno čim več močastosti.

Vendar so od nekdanj vzgajale otroke: deklice, kakor dečke predvsem matere, čeprav je tudi oče, ki je po večini ves dan zaposlen drugod, katerikoli pri tem posegel vmes in ji pomagal. Saj je bila ona dostikrat v tem pogledu že izčrpana, če je imela poleg svojega dela ves dan več otrok okrog sebe.

Pa poglejmo v šolo! Po starem avstrijskem zakonu je smela učiteljica poučevati dečke samo v prvih treh šol. letih. Ko pa je jelo radi naraščanja števila šol primanjkovati moških učnih oseb, so morale prevzeti učiteljice pouk tudi na višji stopnji mešanih in celo deških šol. Med vojno so tako poučevale v nekem slovenskem mestu, ki je sedaj na našo žalost odtrgan od nas, na 6 razredni dešč. šoli z več vzporednicami v vseh razredih razen v enem oddelku 2. r. same učiteljice. Pa ne le, da je bil nadzornik popolnoma zadovoljen z njihovimi učnimi in vzgojnimi uspehi, se je tudi na zunaj občutil dober vpliv žen-

ske vzgoje. Dočim je bilo namreč v tistem kraju prej leta in leta mnogo dečkov zelo razposajenih, se vsa tista leta niso glede dostojnega vedenja dečki prav nič ločili od deklic.

To bi govorilo za veliko vzgojno sposobnost dotičnih učiteljic, čeprav so morda tudi vojne razmere ponekod nekoliko pripomogle k temu. A tudi več let pred in po svetov. vojni so učiteljice tam poučevale dečke na sred. in tudi viš. stopnji z istim učnim in vzgojnim uspehom. Kakor je tudi že po sodbi samih staršev imela profesorica, ki je poučevala tamkaj dijake v nižjih razredih sred. šole, odlične učne in vzgojne uspehe. Pa dober in močan vpliv ženske na učenca se lahko opazi še dandanes na osn. kakor na sred. šolah. Gotovo pa je, da so med učiteljicami in profesoricami v tem pogledu tudi izjeme, ki jih nikjer ne manjka.

Dogodilo se je tudi, da je učiteljica novinka imela na deželi težko stališče napram dečkom ponavljalne šole. To pa deloma radi tega, ker je poučeval v viš., oz. najviš. razredu šol. upravitelj in je radi tega kakor tudi radi svojega višjega položaja in kot moški veljal v njihovih očeh več nego ona. Saj imajo med preprostimi našim ljudstvom moški še vedno razne neopravičene predsodke napram ženskam. Tudi je še vedno razširjeno med njimi tu in tam mnenje o manjvrednosti ženske. In to pojmovanje je prešlo tudi na učenca. Tako se je res dogodilo, da so se ji ob prvi priliki postavili ponavljalci po robu in si ona kot novinka ni znala sama takoj pomagati, nego je bila prisiljena, si tozadevno iskati pomoči pri šol. upravitelju. — Novinkam, kakor novincem pa itak mora iti šol. upravitelj(ca) pri izvrševanju njihovega poverila ob vsaki priliki na roko z dobrim svetom. To ne le iz obče človeškega stališča, nego to veleva tudi sam šol. zakon.

Vsa ta dejstva bi kazala, da v začetku navedena izjava o premehkobi vzgoji, ki jo nudijo dečkom učiteljice, ni dovolj utemeljena; saj je za močnejšo predvsem potrebna samoobvlada, ki je le sad dobre vzgoje.

Izjavilo se je dalje, da imajo učiteljice preproste dopuste. — Kaj je temu vzrok, da jih jemljejo one v toliki meri, dočim tovariši skoro nikdar?

Precej učiteljic je poročenih in imajo otroke.

Mnogo je takih, ki službujejo leta in leta v najoddaljenejših in najzapuščenejših krajih, pod najtežjimi razmerami: Imajo pouk dopoldne in popoldne, in sicer v oddelkih, da je njih delo dvakrat tako utrudljivo, kakor če je pouk za vse isti in to dostikrat v prenapolnjenih, slabih učilnicah, kjer jim manjka primernih učil in drugega potrebnega. — Kdor ve, kako utrudljivo je poučevanje na osnov. šolah sploh, kjer je z malimi izjemami skoro povsod več ali manj od doma zanemarjenih, duševno zaostalih in manjnadarjenih otrok, ta lahko razume, kako težko in naporno je še-le poučevanje v onih najzapuščenejših krajih. — Ko pa pride tam učiteljica domov, si mora najprej kuhati, ker ne dobi nikjer primerne hrane, ter ponekod opraviti še vsa druga domača dela. Potem jo čakajo poleg dela za razred še vsi upraviteljski posli, ki jih je čimdalje več in zahtevajo zaradi vedno novih odredb tem več pozornosti. — Poleg vsega tega je učiteljica v takih krajih navadno edina izobražena oseba, na katero se, če si je pridobila zaupanje tamošnjega prebivalstva, obračajo predvsem ženske, pa gotovo tu pa tam tudi moški za potreben svet in dejansko pomoč v vseh mogočih zadevah. Nekatera žrtvuje še navzlic vsemu temu 1 do 2, ali morda celo več večernih ur na teden šoli odraslim dekletem, da si tako še nadalje pridobivajo raznega znanja, ki jim bo v korist. Ali pa prireja ljudske igre in dela ponekod tudi kot knjižničarka ter širi tako prosveto med najpreprostejšim ljudstvom in ga odvrača od pijančevanja. Vendar se navzlic vsemu temu zlasti na enorazrednici čuti večkrat osamljeno, ker nima v bližini niti ene osebe z isto izobrazbo in ji sploh manjka tega in onega razvedrila, ki si ga lahko privoščijo

ljudje v večjih krajih. — Pa ko bi vsaj imela povsod prijetno, svetlo in pozimi gorko sobico! Toda ta je tu pa tam vlažna, ali pozimi mrzla, da mora kdaj še ponoči kuriti, poleti pa zopet vroča; saj je bila s čim manjšimi stroški napravljena, kje pod streho, če ni bilo že na razpolago kakega prostora za silo v ta namen.

Dogodilo se je dalje tudi, da je prišlo na kaki manjrazred. šoli med učiteljico in šol. upraviteljem do nesloge, prerekanja ali celo hujšega konflikta. Pri tem je gotovo ona, kot podrejena, trpela, več nego on. To zlasti, če ni bila krivda na njeni strani. — Če vodi šolo upraviteljica, je veliko manj možnosti za take žalostne pojave. Zanj je namreč v kraju z manjrazred. šolo v obče več ali manj navezana na svojo tovarišico; dočim je šol. upravitelj največkrat poročen in zato

Josip Lapajne:

## Tudi težka zadeva

Pred menoj leži stari avstrijski zakon s proslulim § 55., — dolgotrajna borba za kruh, — na površju kopice stanovsko borbenega papirja žare »Dejanja govore!« z vso poniževalnostjo naše preteklosti, poleg njih me bodejo v oči Cankarjevi »Hlapci« kot krona ponižanega življenja. Z nekakim zadovoljstvom prebiram spise o združitvi vsega jugoslovenskega učiteljstva v enotno organizacijo. Misli mi uhajajo nazaj na dneve naših naporov, ko se nam je posrečila ustanovitev UJU. Zatemneva mi lice, ko razmišljam o dnevih strašnega partijskega življenja, ki je ogrožalo moralo učiteljstva in z njim vred njegovo vzgojno torišče. Na vrhu mojega stanovskega arhiva blesti deklaracija v vsej svoji sočnosti. Listam po spisih o stanovskem premirju, vse tja do popolnega preokreta v državnem življenju in v današnji dan.

V zboru opazujem tovariše, zrasle preko dneva, med njimi one, presajene izpod druge klime, v družbi ljudi, ki se srečavamo tretje, da, že četrto desetletje.

Val časa pretresa duhove v skrbi za tvorbo dediščine, lastnih naporov. A čemu? Se li majoje njeni temelji? Mislim, da ne! Če je bilo mogoče vzdrževati ravnovesje, ko smo si stali bok ob boku pristaši najekstremnejših političnih nazorov, upamo, da smo kos tudi toku dneva, čistega idealizma.

Država, zakon, stan, organizacija in politika, pojmi, ki naj bi jih spravili v sklad, oziroma poenotili, to je vprašanje dneva.

Država je tvorba, ki nas veže v celoto z notranjimi in zunanji stremljenji. Je to sila, ki naj bo zdrava, enotna, prežeta z istimi ideali, istimi stremljenji. Tako bo jaka in se bo jačala izven svojega obsega. V pravcu takih nazorov je delovalo učiteljstvo vse desetletje. Da nam v našem delovanju ni bil cilj le košček kruha, nam priča naše nesebično delo, borba za preosnovno šolstvo, zboljšanje zakona, podvig ljudske prosvete, uspehi dela pri lajšanju trpljenja našega naroda izven državnih mej.

Zakon je pravilnik, ki ureja notranje življenje državljanov. Je sicer lahko trd in neizpros, vendar nam mora biti svet. Zavedamo se pa, da desetletne politične borbe v zakonodaji niso uspele, ker so strankam prednjačili zasebni in celo osebni smotri.

Kot stan smo učitelji izvrševalci zakona v mejah splošne zakonodaje, vezani na predpise uradniškega zakona in naredb. Naše notranje čuvstvovanje pa nam je merilo pri izvrševanju dolžnosti, ki nam jih nalaga pravilno pojmovanje o državi in narodu. Uspehe svojega dela je vsakdo upravičeno braniti. Komur je dano, stori to z ljubeznijo, kakor je z ljubeznijo gradil, če pa je ogrožen med svojim ustvarjanjem, je upravičen, da ga brani kot mati svoj zarod.

Ker pa se sila posameznika v milijonski družbi porazgubi, iščemo opore v organizaciji. Ta naj ima dvojno nalogo: s svetlo pod-

od nje bolj neodvisen. Lahko se tudi dogodi, da je nasprotja med njima kriva njegova žena. Možno je pa tudi, da on kot moški več računa na zaslonbo s strani sres. šol. nadzornika, predsednika krajev. šol. odbora in kakega drugega vplivnega moža, ker pride lažje z njim v stik.

Ako pa marsikatera učiteljica mnogo let, včasih večino svoje službene dobe dela pod tako težkimi okoliščinami, ni čudno, če predčasno omaga in si nakoplje to ali ono bolezen, ki jo sili jemati dopust, ali končno celo iti predčasno v pokoj. — Morda dobi kdaj tudi katera učiteljica dopust iz manj tehtnega vzroka. — Vendar je treba misliti tudi na to, da država pri učiteljicah precej pridobi na tem, ker po njihovi smrti skoro brez izjeme nihče ne uživa za njimi pokojnine.

M. R.

pirati državno upravo pri zakonodaji, — učiteljska zlasti pri prosvetni — in skrbeti za splošne dobrine državljanov, predvsem za člane lastnega stanu.

V svrhu dosege teh smotrov smo, hočeš nočeš, navezani na one, ki jim je poverjena zakonodaja — in to je politika, ki bi se pa tudi sama morala zavedati, da mora njeno delo bazirati na trdni podlagi.

Organizacija, kakršna je JUJ, je najboljši porok zakonodajalcem, da njeni sklepi ustrezajo interesom države, ker so to premišljeni produkti delovanja celokupnega učiteljstva, ki iz najširšega javnega življenja črpa svoje mišljenje in izkušnje, izkristalizirane po tehtnih preudarkih.

Kakor pa lokalne politike večkrat ne moremo spraviti v sklad s smotri obče politike in je ne z njo identificirati, tako tudi osebnega mišljenja posameznega učitelja ne moremo označiti kot voljo celote — organizacije, ne po njem presoati volje celokupnega učiteljstva.

Državna politika je strnila v celoto stranke, ki v svojem najširšem delokrogu niso bile kulturnobojnega značaja. Njen namen je, zdraviti notranje politične bolezni in zgraditi s tretjim delom močno domovino. K delu je bil pozvan ves narod.

Nesoglasja so nastala deloma iz verskih ozirov, deloma pa jih povzročajo stara partizanska načela. Naravno je, da se mnogo učiteljstva le iz tankovestnosti vzdržuje javnega delovanja, prepričani pa smo, saj ga vendar dobro poznamo, da je v nacionalnem oziru prav tako neoporečno, kakor oni, ki so izraziti politični delavci. Delo slehernega učitelja je podvrženo stalni kontroli. Na eni strani oni od otrokovih staršev in vsega prebivalstva, na drugi pa od uradnih organov, ki imajo poln vpogled v njegovo notranje delo. Iz ust otroka, iz pismenih izdelkov učenec odseva učiteljevo dušo, ono pravo merilo, ki ga ni podcenjevati.

Mnogo, prav mnogo učiteljstva posveča svoje delo le poklicu, ker mu večkrat niso dane prilike, da bi z uspešnostjo zastavilo lopato v ledino, ki bi ga razočarala že pri prvem zamahu. So pa lokalne razmere večkrat tudi take, da bi politično udejstvovanje ubilo njega samega in z njim njegove ideje in ogrožalo celo zvišene naloge, ki jih izvršuje v učilnici.

Kdor je kdaj užival podeželski kruh, bo trezno preudaril, preden bo spustil bič na pleča idealista — Kačurja.

Mi, ki smo od nekdanj preko vseh ovir delovali v javnosti, delovali v pravcu, ki nam zanj ni bilo treba kažipotov, ne želimo, da se za nami vstvarjajo nova »Dejanja govore!«. Ni nam ljubo, da bi nam pisali novih »Hlapcev« in ne želimo svetilnikov, ki jih ne razsvetljuje žar naših duš.

Učiteljstvu samemu bi pa bilo priporočati, da se posebno v javnosti izogiblje vsakotermu delovanju, ki bi kakorkoli rušilo ple-

vovalne ljudi, ki nam ustvarjajo kulturo, nimajo niti urico časa, niti — kovača. Prav ti bodo privedli skromne, do skrajnosti požrtvovalne in tihe kulturne pionirje do trdega vprašanja: ali je sploh potrebno ustvarjati našo kulturo, ali se je treba res žrtvovati za našo umetnost in to samo enim, tistim, ki nimajo ničesar. Tisti pa, ki imajo dovolj življenjskih dobrin, pa zametujejo vse: umetnost, kulturo, ne poznajo ne gledališča, v koncertne dvorane jih tudi ni.

Obraz pa se je razjasnil prijatelju, ko je pohvalil vzoren nastop naših pevk in mi je vneto zatrjeval, da je Kumrova pevska družina med vodilnimi zbori. Za zaključek pa je moj drug — ki je tudi v vodstvu odlične strokovne organizacije in pozna težave stanovskih udruženj — omenil veliko zavest članov JUJ, ki s svojimi mesečnimi dinarskimi prispevki vzdržujejo UPZ.

Po koncertu se je sešla v unionski restavraciji družba odličnih predstavnikov iz glasbenega življenja, naše pevke s predsednico tov. Pepco Miheličevno, člani vodstva sekcije JUJ in drugi, ki so se znašli kmalu v prijateljskem kramljanju.

### Izvečki iz koncertnih kritik.

Kritiki ljubljanskih dnevnikov soglasno ugotavljajo prvovrsten nastop ženskega zbora UPZ, ki je tudi na koncertu 8. t. m. ponovno utrdil svoj dober glas. V naslednjem pa navajam iz kritik kratke izvlečke.

V »Slovenskem Narodu« z dne 9. t. m. je podal poročilo Slavko Osterc. Stalni kritik »Slovenskega Naroda« Emil Adamič se mudi ta čas na koncertni turneji s trboveljsko mladino. Osterc piše med drugim:

menito delo na ozdravljenju političnih razmer, ki so ogrožale temelje države. Gradimo, ne razdirajmo!

Načelo pravega edinstva smo prvi uvedli in zasejali mi sami s svojo organizacijo in deklaracijo, načelo edinstva naroda nam je geslo v učilnici, zvezda vodnica nam bodi v javnosti, ne samo v besedi, temveč tudi v dejanju. V pravcu edinstva se krepimo v organizaciji do soglasja, ki naj vede do težko preizkušene sloge jugoslovenskega naroda.

Kdor je dobre volje, nas bo razumel, razumel naša načela in stremljenja, tako v organizacijskem, kakor v javnem življenju.

## Splošne vesti

— Počitnice. V »Učiteljskem tovarišu« št. 37 od 11. maja t. l. so pod tem naslovom podana prav dobra navodila, kako naj uporabimo počitnice za čim boljši duševni in telesni odpočitek. V naslednjem hočem navesti nekaj misli, kako bi koristno uporabili čas in denar, ki nam eventualno preostane po duševnem in telesnem okrepčilu. Prej si je učiteljstvo z majhnimi prihranki privoščilo potovanje in inozemstvo, kjer je iz žive knjige črpalo znanje in izkustva za svoje nadaljnje delo. Sedaj tega ne more, ker so stopili v ospredje naši gospodarski interesi. Ako pri spodobimo kulturno obzorje in izkustvo, katero si učitelj proširi oziroma obogati s takim potovanjem, z materialnimi sredstvi, ki so za potovanje potrebna, bomo prišli do zaključka, da je denar dobro naložen. Vidimo, da ljudje ozkega obzorja lahko zapadejo defetizmu. Pošljimo takega človeka v kako naprednejšo zemljo, naj spozna tamkajšnje razmere, in vrnil se bo ozdravljen. S tem so materialne žrtve desetero poplačane. Zveze, ki jih imamo z ostalimi slovanskimi državami, ne slonijo le na diplomatskih in političnih, marveč tudi in celo v prvi vrsti na bratskih interesih. Smo kultivatorji idej naših najmlajših državljanov, katerim bomo izročili usodo naše države, zato bi bilo potrebno, da najdemo priliko, ob blizu spoznanju cilja, h kateremu bi morali biti usmerjeni koraki vseh Slovanov. Naloga učitelja je, da to zavednost zasidra v najmanjši vasi naše države, v slehernem srcu svojega gojenca. Ako želimo usposobiti učenca za življenje, ga moram poznati sam od vseh strani. Zato: ven, v svet! Najprej tu, potem pa inozemski.

## ZEMLJEPIS IN ZGODOVINA

za III. in IV. razred osnovnih šol

od J. Polaka

stane samo 9 Din, odnosno 10 Din, a Vam zelo olajša pouk, ker Vam ni treba snovi narekovati, si otroci s tem ne kvirajo pisave in ne pravopisa ter pridobite na času. Naročite takoj vse štiri knjižice za 38 Din, odnosno one, ki jih potrebujete za sebe ali učence

v knjigarni

Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri podružnici v Mariboru

Spored koncerta je sestojal iz najnovjših in najtežjih skladb, kar jih premore jugoslovenska literatura za ženski zbor. Ženski zbor JUJ je izenačen korpus, ki zmore vsako, tudi najtežjo skladbo. K vsem dosedanjim, ki so tako uspešno propagirali moderno, zlasti pa k nedeljkovemu zboru in Kumarji čestitam, hkrati pa se v imenu »mladih« komponistov zahvaljujem za izvedbo naših del.

V »Jutru« z dne 10. t. m. pa posnemam iz poročila v kulturni rubriki, ki nosi značko L. M. S. (Lucijan Marija Škerjanc — »Jutrov« koncertni kritik):

Ženski zbor, sicer še nekoliko številčno prešibek, je bil odlično uvežban, za kar gre zaslug neumornemu pevovodji Kumru.

Naše ambiciozno učiteljstvo, na čigar ramah sloni na deželi skoro vse kulturno delo, se je tudi to pot izkazalo in zasluži za ta nastop najtoplejšo pohvalo in priznanje.

V »Slovincu« istega datuma pa čitamo od V. U. (Vilko Ukmar) naslednje:

Učiteljski pevski zbor si je pod vodstvom svojega dirigenta Srečka Kumarja pridobil že znaten sloves in posebno priznanje kot vztrajen in resen gojitelj in razširjevalec najnovejše in tudi najekstremnejše zborovske produkcije. Ženski zbor je dosti številen in v sozvočju poln...

Tako torej kritike iz dnevnikov o zadnjem koncertu našega UPZ, ki ga je prenašala tudi ljubljanska radijska oddajna postaja.

—nč—

## Učiteljice - pevke na koncertnem odru

(Nadaljevanje in zaključek poročila v zadnjem »Učiteljskem tovarišu«).

Nekako nad dobro polovico unionske dvorane je zasedla odlična, po resni glasbi hrepeneča publika, ter mnogo vidnih osebnosti tako iz javnega in kulturnega življenja, ki so s svojim obiskom dokazali simpatije učiteljskemu stanu in UPZ.

Za oficijelne predstavnike določene prostore so zasedli: zastopnik g. bana dr. Vončina, podbanica ga. Pirkmajerjeva, divizijski komandant brigadni general gosp. Cukavac z gospo soprogo, za prosvetni oddelek banski nadzornik in šef oddelka za osnovno šolstvo g. Rapé, direktor konservatorija gosp. Matej Hubad z gledališkim ravnateljem g. Mahkoto, nadalje mnogi naši skladatelji in glasbeniki: gg. Osterc (ki je žel za svoj kvartet mnogo pohvale), kanonik dr. Kimovec, ki je zastopal škofa dr. Rožmana, pevovodja Hubadove župe Prelovec, prvak opere Beteto, glasbeni referent ljubljanske radijske postaje dr. Dolinar, profesor glasbe na ljubljanski učiteljski šoli Repovš ter mnogi drugi. Strnje no vrsto so zasedli predstavniki naše sekcije JUJ s predsednikom tov. Dimnikom in podpredsednico tov. Engelmannovo. Pohvalno omenjam, da je bilo v odličnem številu zastopano častništvo ljubljanske garnizije, nad vse pa smo pogrešali dijaštva, predvsem onega iz učiteljske šole.

Koncerta se je udeležilo tudi precej učiteljstva, ki ima količjak ugodne zveze z Ljubljano. Zanimivo, kaj ne, kako spremlja podeželsko učiteljstvo kulturno delo svoje prestolice, zlasti še, če stopijo na oder prosvetni delavci in delavci iz stanovskih vrst. Takrat se podeželani ne strašijo ne potov in še stroške uravnavesijo s svojim — budžetom. Taki tovariši so res — stanovsko zavedni. In povem takoj drugo zanimivost, da smo videli na ljubljanskem koncertu UPZ tudi kake ducate tovarišice in tovarišev — iz Ljubljane. Res! Odsotnost pripadnikov učiteljskega stanu iz Ljubljane pa je bila tako vidna, da mi je tako postopanje ožigosala ugledna delavka iz naše strokovne organizacije, rekoč:

— Poziv svoji k svojim! je menda prav za del ljubljanskega učiteljstva zastojnski in brez vsakega odziva. Poglej danes dvorano, in na prste boš naštel naše tovarišice in tovariše — razen onih od vidnejših delavcev v organizaciji.

Ali preneha res stanovski idealizem in zavest skupnosti s premeščenjem v Ljubljano? Kako morejo apelirati organizatorji učiteljskih prireditev na stanovske pripadnike s podeželja, če pa ne najdejo podpore niti pri svojih najožjih?

Med odmorom sva se sešla v predvežju s prijateljem, ki sedi za vodilno mizo ljubljanskega dnevnika in kot tak dober pozna vse naše javne, zlasti pa gospodarske in kulturne razmere do resničnih potankosti.

In je moj sobesednik z ogorčenjem udaril na gotove kroge. Sede na udobnih mestih in predstavljajo cvet naroda, zlasti še v gospodarskem pogledu. Za tiste skromne, požrt-

# UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

Naša skrb naj bo izposlovati za učiteljsvo med počitnicami prosto vožnjo po železnici, kar so predlagali že naši starejši tovariši. Na drug način izvedba tega programa pri današnjih razmerah ni mogoča. Ta ugodnost, dana učiteljsstvu, bi se obilno izplačala.

— Pedagoški tečaj JUU sekcije za savsko banovino v Zagrebu. Zagrebška sekcija našega učiteljskega združenja priredi med letošnjimi počitnicami tri tečaje in to: 1. Tečaj sokolske telovadbe, ki bo v Crikvenici od 16. VII. do 13. VIII. in od 13. VIII. do 20. VIII. v Crikvenici. Tečaj delovne šole bo v Novem Vinodolu od 3. do 30. VII. in od 1. do 27. VIII. Glasbeni tečaj bo od 3. do 30. VII. v Zagrebu. Hrana in stanovanje bo za vse udeležence skupna. Vpisnina, hrana, stanovanje in vse potrebno stane 1300 Din. — Prošnje za sprejem je vposlati do 15. junija. Natančnejša navodila daje sekcija JUU za savsko banovino, Zagreb, Srebrnjak 19.

— Gospodinjski tečaj za učiteljice na dr. Krekovi meščansko-gospodinjski šoli v Zgornji Šiški pri Ljubljani se prične 3. julija t. l. in traja do 28. julija 1933. — Notranje plačujejo 1000 Din, zunanje s kosilom 650 Din. — Poleg tega tečaja je tudi tečaj za krojno risanje, prirojanje in šivanje. Notranje z vsjo oskrbo plačajo 1000 Din, zunanje z obedom 650 dinarjev, brez obeda 300 Din. Sprejemno jih po 12 v vsak tečaj. — Abiturientke vstopijo bolje v enoletno ali dvoletno meščansko-gospodinjstvo šolo, ki se prične 1. oktobra in traja do 30. julija.

## Cenjenemu učiteljsstvu

priporočam za šolske izlete in ekskurzije  
ogled poučne in zanimive

## „Župana Permeta jame“

na Taboru pri Grosupljem.

Cene zmerne. Eno uro od izstopne postaje Grosuplje. — Pojasnila in prijave na Josip Perme, Ponova vas pri Grosupljem.

— Težka zadeva je, da založiš knjigo po interesih šole, ljubi tovariš, ti jo pa prevzamejo iz kakršnihkoli ozirov. Težka zadeva je plačati tiskarno, dočim ti šole dolgujejo 9000 Din. Težka zadeva je, če so blagajne prazne, težka zadeva pa ne bi bila, če izpolniš dolžnosti vsaj iz tovarštva. Dvakrat sem že urgiral, naj li ponovno napišem 300 pisem? Potisni v zavitek znamk za 25 Din, napiši: »Za knjigo »Od Ilirije do Jugoslavije« in pošlji na naslov šolskega upraviteljsstva v Cerkljah pri Kranju, da prihraniš nepotrebno delo in skrb.

— Šolska omladina ima za obisk letošnjega XIII. Ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 3. do 12. junija, znižano vstopnino po 3 Din za učenko oziroma učenca, ako je obisk skupen pod vodstvom p. n. učiteljsstva. Dan obiska poljuben. To velja za vse šole in učne zavode. Ogled velesejma nudi mladini najpraktičnejši pouk o razvoju in stanju našega gospodarstva, istočasno pa vzbuja in krepi nacionalno zavest, saj je velesejem forum, kjer je praktično prikazana delavnost, zmoglost in organizacijski talent našega človeka.

## Osebnе zadeve

### Prosta službena mesta

Termin za vlaganje prošenj ob letošnji razmetitvi je določen na 10. junija t. l. Da bo mogoče predložiti min. prosvetne ob določenem terminu skupen predlog, naj vložijo učiteljsvo, ki se namerava potegovati za razpisane službe, takoj svoje prošnje po službeni poti. Prošnje morajo biti na banski upravi 10. junija t. l., ker bi pozneje došle ne prišle v pošto.

Učiteljsvo je bilo že po »Učit. tovarišu« opozorjeno, naj pripravi prošnje, da jih bo lahko takoj vložilo, ko bo določen termin. V interesu prosilcev samih je torej, da to store čimprej in ne čakajo na zadnje dni termina, ker se s tem izpostavljajo nevarnosti, da bi prošnje ne dospelo pravočasno na bansko upravo. Vse prošnje, ki bi se vložile po neslužbeni poti, ali pa prošnje za taka mesta, ki niso razpisana, se bodo zavrnile.

Objavljamo izpraznjene in razpoložljive učiteljske službe, ki jih je dostavil prosvetni oddelek kraljevske banske uprave. (Opomba: m. = moški; žen. = ženska; meš. = moški ali ženska.)

Srez Brežice: Artiče 1 meš., — Bizeljsko 1 meš., — Dobova 1 žen., — Globoko 2 meš., — Kapele 1 meš.

Srez Celje: Blagovna 1 m., — Loke 1 m., — St. Rupert 1 m.

Srez Črnomelj: Črnomelj 1 m., 1 žen., — Dragatuš 1 m., 1 žen., — Griblje 1 meš., — Planina 1 m., 1 žen., — Sinji vrh 1 žen., — Stara lipa 1 m., — Štrekljavec 1 m., — Talčji vrh 1 m.

Srez Dolnja Lendava: Benica 1 m., — Čentiba 1 žen. (madž.), — Dobrovnik 1 m., 1 žen. (drž. in madž.), — Dolga vas 1 m. (drž. in madž.), — Dolnja Lendava 1 m., 1 žen. (drž. in madž.), — Gaberje 1 m., 1 žen., — Gančani 1 m., 1 žen., — Gornji Lakoš 1 žen. (drž.

in madž.), — Kobilje 1 žen., — Lipa 1 žen., — Mala Polana 1 m., — Melinci 1 žen., — Nedežica 1 žen., — Odranci 1 m., — Peteševci 1 žen., — Pince 1 m., 1 žen. (drž. in madž.), — Radmožanci 1 m., — Turnišče 1 m., — Velika Polana 1 m.

## KNJIGARNA

### UČITELJSKE TISKARNE

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

Srez Gornji grad: Gorica 1 žen., — Gornji grad 1 m., — Ljubno 1 m., — Rečica ob Savinji 1 m., — Šmartno ob Dreti 1 m.

Srez Kamnik: Dob 1 žen., — Kamnik (deška) 1 m., — Sela 1 m.

Srez Kočevje: Dobropolje 1 m., — Grčarice 1 m. (drž. in nem.), — Kočevska Reka 1 m. (drž. in nem.), — Krvava peč 1 meš., — Loški potok 1 m., — Stara cerkev 1 m., 1 žen.

Srez Konjice: Čadram 1 žen., — Kebejl 1 žen., — Konjice (deška) 1 m., — Skomarje 1 m., — Stranice 1 m., — Vitanje 1 m.

Srez Kranj: Sv. Ana 1 m., 1 žen., — Jezersko 1 m., — Olševik 1 žen., — Predvor 1 žen., — Smlednik 1 žen., — Voklo 1 žen.

Srez Krško: Bušča vas 1 žen., 1 meš., — Cerklje ob Krki 1 m., — St. Janž 1 m., — St. Jurij 2 m., 2 žen., — Sv. Križ pri Kostanjevici 1 m., — Leskovec pri Krškem 2 m., — Veliki Podlog 1 žen., — Radeče 1 m., — Raka 1 m., — Telče 1 žen., — Trebelno 1 m.

Srez Laško: Hrastnik (deška) 1 m., — Jurklošter 1 meš.

Srez Litija: Kolovrat 1 žen., — Polšnik 1 m., — Primskovo 1 žen.

Ljubljana - mesto ni izpraznjenega učnega mesta.

Srez Ljubljana - okolica (vzh. del): Dolsko 1 žen., — Javor 1 m., — Šmarje 1 m.

Ljubljana - okolica (zahodni del): Bevke 1 žen.

Srez Ljutomer: Kapela 1 m., — Ljutomer (dekl.) 1 meš., — Lokavec 1 meš. (drž. in nem.), — Mala nedelja 1 m., — Safarsko 1 m., 1 žen., 1 meš., — Štrigova 1 m., — Štogovci 1 m., 1 žen. (drž. in nem.), — Železna gora 1 meš.

Srez Logatec: Babno polje 1 žen., — Bloke 1 m., 1 žen., — Grahovo 1 m., — Planina 1 m., — Rovte 1 m., 1 žen., — Sv. Trojica 1 m.

Srez Maribor desni breg ni izpraznjene službe.

Srez Maribor levi breg: Sv. Ana v Slovenskih goricah 1 meš., — Sv. Barbara v Slovenskih goricah 1 m., — Sv. Jakob v Slovenskih goricah 1 m., 2 žen., — Jarenina 1 m., — Sveti Jurij ob Pesnici 1 žen., — Sv. Lenart v Slovenskih goricah 1 m., — Marija Snežna 1 m., 1 žen., — Sladki vrh 1 m., 1 žen.

Srez Metlika: Drage 1 m., — Radatoviči 1 m., 1 žen., — Radovica 1 m.

Srez Murska Sobota: Bakovci 1 m., 1 žen., — Gerlinci 1 m., — Gornja Lendava 1 m., — Kančevci 1 žen., — Kramaroviči 1 meš., — Kuzma 1 m., — Prosenjakoviči 1 m., — Serdica 1 m., 1 žen., — Sv. Jurij 1 m., — Tišina 2 m., 1 žen., — Trdkova 2 m., — Kupinci 1 žen.

Srez Novo mesto: Gaberje 1 m., — Laze 1 m., — Selo pri Šumberku 1 m., — Smuka 1 m.

Srez Prevalje: Kapla 1 m., 1 žen., — Remšnik 1 m., — Mežica 1 žen., — Muta 1 m., — Vuhred 1 žen., — Guštanj 1 žen.

Srez Ptuj I.: Sv. Andraž v Slovenskih goricah 1 žen., — Sv. Miklavž pri Ormožu 1 m., — Ormož 1 m., — Ptuj (dekl.) 1 žen., — Polenšak 1 m., Ptuj-okolica (deška) 1 m., — Središče 1 m., — Svetinje 1 m., — Sv. Tomaž pri Ormožu 1 m., — Sv. Urban pri Ptuj 1 m., — Velika Nedelja 1 m., 1 žen.

Srez Ptuj II.: Sv. Barbara v Haložah 1 m., — Breg 1 m., — Dornava 1 žen., — Sv. Duh 1 m., — Hajdina 1 žen., — Sv. Lovrenc na Dravskem polju 1 m., — Sv. Marko niže Ptuja 1 m., 1 žen., — Naraplje 1 m., — Ptujška gora (trg) 1 žen.

Srez Radovljica: Koprivnik 1 m.

Srez Slovenjgradec: Sv. Andraž pri Velelju 1 meš., — Razbor 1 m., — Šmartno pri Slovenjgradu 1 m.

Srez Škofja Loka: Martinj vrh 1 m., — Stara Oselica 1 m., — Poljane 1 meš., — Sora 1 m., — Trata 1 m., — Zabrdo 1 m.

Srez Šmarje pri Jelšah: Buče 1 žen., — Dobje 1 m., 1 žen., — Kostrivnica 1 žen., — Kozje 1 m., — Pečice 1 m., — Sv. Peter pod Svetimi gorami 1 žen.

### NAPREDOVALI SO UČITELJI (CE):

#### V VIII. skupino:

Kokalj Franja na Krki; Schönwetter August iz Raven. Hima Aleksander iz Mačkovcev, Hafner Ruperta iz Sv. Lovrenca, Pipa Julijana iz Šmarjete, Rupnik Vinko iz Ljubljane.

#### Prevedeni so v IX. skupino:

Gobec Radovan iz Griž, Kocbek Josip od Sv. Bolfenka, Kovačič Vladimir iz Sv. Jerneja, Klemenčič Ivan iz Sv. Antona, Kotnik Konrad iz Moravč, Žumer Anton iz Žužemberka.

— — — — —

### Klěti naše noćni vam poset,

»Daj-Dama« atrakcijo odkriva,

a še bolj privlačen je magnet,

ki v lokalu avtomat ga skriva.

## Mladinska matica

—mm V 9. številki »Jugoslovenčeta« je izšel v srbskem prevodu mladostni spomin A. Rapeta »Časi, mladi časi«, ki je bil objavljen v zadnjih »Kresnicah«.

Te dni je izšla zadnja številka »Našega roda« z naslednjo vsebino:

Anica Černejeva: Čebljanje. — Oskar Hudales: Med vulkani in atoli. — Bogomir Magajna: Turmalin. — France Bevk: Pastor-ka. — Anton Podbevšek: Mara Kraljeva. —

## Učiteljska knjigarna podružnica

Maribor — Tyrševa ulica šte. 44

Edo Kardelj: Trgovina in trgovci. — Prof. D. Volavšek: Nekaj najhujših mučilcev ljudi in živali pri nas in v vroči Afriki. — Cicibanov rod: Bolha, uš in stenica. — Mile Klopčič: Vlak. — Mladina piše. — V ilustrativnem delu so zastopani: Božidar Jakac, Mara Kraljeva, Justin Hvala in Gaspari.

Opozorjamo cenj. poverjenike, da zberejo čim prej še 9. obrok za knjige M. M. — Publikacije letos najbrže ne bodo zmanjkale, če pa zmanjkajo, ostanejo brez njih tisti, ki jih bodo zadnji naročili.

Letos izidejo knjige že prve dni junija. Za naročnike se pripravlja sledeči knjižni dar:

1. Kresnice VI.
2. Bogomir Magajna: »Brkonja Čeljust-nik«, z ilustracijami B. Jakca.
3. M. Kmetova: »Lovci na mikrobe«.
4. E. Deržaj: »Za veselo in žalostne čase«, z besedilom Anice Černejeve. — Ta slikanica izide v štiribarvnem tisku.

## Šolski radio

—r XXX. teden. V torek, dne 23. maja bo predaval g. Rudolf Horvat: »Naš največji sovražnik — alkoholizem in njegov vpliv«. Razpored: 1. Kaj je alkohol — alkoholizem. 2. Kako nastanejo alkoholne pijače. 3. Vpliv alkohola na organe: a) ustna duplina, želodec, jetra; b) ledvice; c) srce in žile; d) živčevje. 4. Alkoholizem in zločini. 5. Alkoholizem in gospodarstvo.

Pripravite slike vinske trte, vinske gorice (trgatve), stiskalnice; ječmena, hmelja; gliv kvasovk; kotla za destilacijo; slike organov, pokvarjenih po alkoholu (če nimate, vsaj sliko organov ali slike iz »Mlad. junak«); slike zločinov in alkohola (»Mlad. junak«); napišite na tablo statistike iz članka današnje številke »Tovariša« ali iz »Alkoholnega vprašanja« A. Mrkuna itd.

Na podlagi tega predavanja računajte 24. maja (obvezen protialkoholni dan) izdatke mesečne, letne za alkohol in primeru z izdatki za obleko, hrano itd. — čitajte sestavke v čitankah in drugod, pišite spise »Ne bom ga pil«, »Zapeljivec alkohol« itd. Narišite v višjih razredih (lepote v nižjih) grafične tabele zločinov ob nedeljah itd.; govorite pri telovadbi o slabem vplivu alkohola na sportne in telovadne uspehe itd.

V petek, dne 26. maja bo obravnaval g. Josip Zabkar temo »Ogled apnenice in tovarne cementa« po sledečih točkah: 1. Pomen in svojstva apna in cementa. 2. Opazovanje gradnje apnenice v gozdu. 3. Zanimivosti in običaji obratovanja. 4. Ob najmodernejši apnenici. 5. Ogled cementarne po poti surovin do popolnega izdelka: a) priprava in mešanje surovin; b) žganje zmesi v vrtečih pečeh; c) mletev prepeke; d) v skladišče.

—r Radio razstava na XIII. Ljubljanskem velesejmu od 3. do 12. junija bo letos izvanredno bogata. Zastopane bodo znamke Ingelen, Eltz, Siemens, Philips, Telefunken, Tungsram, od navadnih detektorjev do najfinejših aparatov. Razstavljene bodo tudi vse potrebščine za radioamaterje.

## Stanovska organizacija JUU iz društev:

### VABILA:

— JUU SRESKO DRUŠTVO V LJUBLJANI bo zborovalo v soboto 20. maja ob pol 9. uri v telovadnici II. deške osnovne šole na Grabnu. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Sedanja šola kot odsev novejših pedagoških struj (predava g. prof. Jeglič Milko). 3. Volitve delegatov za banovinsko in državno skupščino. 4. Predlogi za obe skupščini. 5. Slučajnosti.

— JUU SRESKO DRUŠTVO V KAMNIKU naznanja, da se vrši sestanek šolskih upraviteljev v soboto dne 20. maja 1933. ob pol 9. uri v Radomljah. Vsak upravitelj naj prinese s seboj proračun za l. 1933. in tiskovine za glavno statistiko.

— JUU SRESKO DRUŠTVO ŠOSTANJ zboruje v soboto 27. maja ob 10. uri v Šostanju. Poleg običajnih točk je poročilo o zborovanju društvenih predsednikov, o obnem zboru Učiteljske samopomoči in predavanje prof. G. Šiliha iz Maribora o »Kritičnih razdobjih v razvoju otroka«. Ker je to zadnje zborovanje v tem šolskem letu, pričakuje odbor navzočnost prav vseh članov!

— JUU SRESKO DRUŠTVO V SLOV. BISTRICI zboruje v soboto, dne 20. majnika v Slov. Bistrici ob 10. uri na deški šoli. Radi nujne in važne zadeve naj bo udeležba polnoštevilna.

### POROČILA:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V PTUJU je zborovalo dne 8. aprila v Ptuj.

Zborovanje je obiskalo 105 članov, to je 61,43%.

Tov. predsednik otvori zborovanje, ugotovi sklepčnost ter poda kratko situacijsko poročilo. Obžaluje, da je poročenim učiteljem odvzeta stanarina in kurivo, četudi imajo enake dolžnosti z drugimi. Apelira na mladi učiteljski naraščaj, naj se ne da zavajati od nikogar in po nikomur, ljubi naj svojo nacijo, svojo državo. Zgleda za to najde pri vseh velikih narodih.

## Oddelek za učila

Ljubljana  
Maribor

Po prečitaniu došlih dopisov se otvori debata. Graja se postopek pri podpisovanju »Adrese«. Nekateri tovariši imajo sedaj sitnosti. To bi bilo gotovo izostalo, če bi se bilo vsestransko pravilno postopalo.

Glavni odbor v Beogradu naj energično zastopa težnje šole in učiteljsva. Ker članstvo malo ve o delu, ki ga vrši glavni odbor, naj bi vsak mesec podal javno situacijsko poročilo. Glavni odbor naj se pobriga za nastavitve učiteljskih novincev.

K Učiteljski kreditni zadrugi bo učiteljsvo pristopilo, kakor hitro nastopijo znosljivejši časi.

Odlok banske uprave z dne 6. marca še vedno ni jase, ker govori le o 7. in 8. šol. letu in ne, kot bi moralo biti, o 7. in 8. šol. letu kot učni stopnji. Radi tega je bil postopek pri podeljevanju olajšav po čl. 11. in 12. zak. o nar. šolah povsem različen.

Sledilo je zanimivo predavanje g. sres. nadzor. Leva Cepudra o učnih slikah. V uvodu je g. predavatelj razpravljaj, zakaj morajo biti učne slike in nato je pokazal na treh učnih slikah, kakšne so bile šablonske učne slike, kakšne, ko se je učitelj sproščal šablone in tretja je bila sestavljena v smislu moderne šole iz življenja za življenje. V debati, ki se je razvila po referatu, so se kresala mnenja. Izrazila se je želja, da se referat ponatisne.

Po volitvi tričlanskega zaščitnega odbora razdeli g. sres. nadzornik Gorup čebelarjem pole, ki naj se izpolnjen pošljejo šol. upravitelju v Dob pri Domžalah radi proslave daleč znanega čebelarja Janše.

Voli se nova knjižničarka. Pozovejo se navzoči, naj pristopajo k Samopomoči. O članku v »Učiteljskem tovarišu« glede predloga, da naj del posmrtnine dobi živ član, se razvije debata, ki se konča s tem, da članstvo smatra sedanje ureditev glede posmrtnine za pravilno.

Pri slučajnostih se govori o napadu misi-jonarjev pri Sv. Andražu v Slov. goricah na učiteljsvo, o šolskih mašah, o šol. spovedi, nadomestanju ur iz verouka.

Prihodnje zborovanje bo 6. maja, ker pridejo ta dan učiteljski maturanti iz Čakovca in so vabljeni, da prisostvujejo zborovanju.

Šestan Iv. D., preds. Kaukler Iv. V. tajnica.

+ JUU DRUŠTVO ZA DOLNJELEN-DAVSKI SREZ je zborovalo dne 4. III. 1933 v Dolnji Lendavi. Navzoč 31 član.

Predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče in še posebej tov. šol. nadzornika Mikuža.

Opraviči se, ker je sklical na pismeno željo Sok. društva v Dol. Lendavi zborovanje v Dol. Lendavo, namesto da bi bilo v Odrancih, in sicer radi koncerta SKJ v Dolnji Lendavi, ki se je vršil isti dan zvečer in na katerega je bilo povabljen učiteljsvo.

Poroča, da se je vnel vihar v dnevnem in stanovskem časopisu za in proti poročenim učiteljem. Mnenja je, da naj bi država dala na razpolago kredit za nezaposleno učiteljsvo ter bi bila vsa zadeva v redu, ker itak primanjkuje učiteljsva. Z ozirom na razveljavljenje odl. kr. ban. uprave o kurivu je to vprašanje na dnevnem redu.

Vprašanje stalnosti naj bi bilo rešeno kmalu in tako, da bi bilo učiteljsvo zadovoljno.

Nadzorniki naj se izbirajo izključno iz učiteljskih vrst.

V imenu odsotnega blagajnika naproša navzoče, naj čim prej uredijo svoje obveznosti do društvene blagajne. Zaostankov je mnogo še za prejšnja leta. — Po poročilu predloga tov. Šprager: a) da se obnovi sklep lanskega leta, ki pravi, da sekcija gotovih članov ne objavlja v stanovskem glasilu; b) da je proti naknadnemu predlaganju predlogov k že odobrenim učnim načrtom.

Čitanje dopisov in sklepanje o njih se prenese na prihodnje zborovanje.

Referat tov. Drekonje: »Problem srčne kulture našega naroda« je žel velik aplavz. Po končanem referatu so posegli v debato tov. Tratnjek, Hvala, Šprager, Kokolj in tov. šolski nadzornik, ki je končno predlagal, da naj se referat še enkrat predela in razširi ter ob priliki sreskega uradnega zborovanja prečita. Predsednik se predavatelju zahvali za lepo predavanje.

Slučajnosti: Določi se, da bo prihodnje zborovanje dne 8. aprila v novi šoli v Odrancih.

Lj. Peternel, preds. R. Čehovin, nam. tajnika.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ŠOSTANJ je zborovalo dne 8. aprila 1933 v Velenju. — Od 54 članov navzočih 48, t. j. 89%.

Opravičeno odsotni: Macarol, Robinščak, Skala, Theuerschuh; neopravičeno Tvrđy in Tovstovršnik.

Predsednik otvori zborovanje ter pozdravi predvsem kot gosta tov. Markovića Vukašina iz Zemuna ter novega člana našega društva Donik Antona iz Cirkovc. Nato preide k dnevnemu redu.

Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri v neizpremenjeni obliki. Nato prečita predsednik vse od zadnjega zborovanja dole do pise, katere je članstvo skupno obravnavalo in zavzelo k poedinim svoje stališče.

Na podlagi dopisa sr. nač. v Slovenjgradu z dne 22. III. 1933 P. br. 245/1 glede sodelovanja sres. kmet. referentov z našim učiteljskim, smo si izbrali poseben tozadeven odsek, ki bo vodil vse delo in stal v stalni zvezi s sres. kmet. referentom. V odseku so: Gradišnik, Schönwetter, Tvrđy in Macarol.

Daljša in živahnija debata se je vršila pri točki »Razstava šol. vrtov«. V debato so posegli poleg predsednika prav intenzivno tovariši Stopar, Schönwetter, Bratkovič, Gradišnik in Menhart. V splošnem so povedali tudi poedini zastopniki šol, kaj mislijo razstaviti, čeravno se še sedaj ne morejo točno določiti predmeti, kar se bo pa zgodilo lahko pozneje, ko dobimo od Glav. razstavnega odbora v Mariboru točnejša navodila.

Pri dopisu o mišljenju članstva o delu glavnega odbora si je isto osvojilo stališče, iznešeno po tov. Stoparju.

Govorili smo še o postopanju pri napredovanju, o Učit. samopomoči, o znani »Težki zadevi« itd.

Prihodnjič bomo zborovali dne 27. maja v Šostanju, kjer bo predaval prof. Šilih iz Maribora o »Kritičnih razdobjih v razvoju otroka«.

Martin Vrečko, predsednik. Macarol, tajnik.

+ JUU DRUŠTVO ZA DOLNJELENDANSKI SREZ je zborovalo 8. IV. 1933 v novi šoli v Odrancih. Navzoči 43 člani.

Predsednik otvori zborovanje in pozdravi tov. šolskega nadzornika Mikuža in kmet. referenta g. Lipovca. Poroča o zadnjem zborovanju v Dolnji Lendavi. V zadevi poročenih učiteljic poudarja, da so enakovredne stanovske članice in državljanke z enakimi pravicami. Končno apelira na vse tovariše (ice), da naj se toplo oprijemajo naše organizacije, ki se zavzema za vse učiteljske interese.

Tajnik prečita zapisnika zadnjih dveh zborovanj v Dolnji Lendavi, ki se odobrita. Predsednik prečita nato dopis čakovskega učiteljskega društva, ki vabi na skupno zborovanje, ki se bo vršilo 13. maja t. l. v Čakovcu. Nato se sestavi odbor treh tovarišev, in sicer Kajča, Skočirja in Mlakarja, ki naj organizirajo udeležbo. Nadalje prečita še več drugih važnih dopisov, ki se po debati vzamejo na znanje.

Predlogi: V zadevi predloga poročenih učiteljic se učiteljsko razen par sprememb pridružuje predlogom, ki jih je stavilo JUU za Maribor-mesto na svojem zborovanju dne 1. marca 1933. Istotako se pridružuje predlogom istega društva v zadevi nastavitve novincev, kuluka in oprostitve pouka šolskih upraviteljev. Za referenta na zborovanju v Čakovcu se določi tov. Gumilar.

Tov. šolski nadzornik poroča, da bo v tem letu razstava šolskih vrtov in sicer ob priliki »Mariborskega tedna« v Mariboru. V ta namen se predlaga odbor, ki bo organiziral razstavo našega sreza, v katerega so bili izvoljeni tovariši (ice): Kreps, Lutar, Kajč, Kajčeva, Kaizerjeva, Skočir in Grubelnikova.

Delegata za učiteljsko skupščino sta Peternel in Drekonja.

Sreski kmet. referent je predaval v širšem obsegu o vseh vrstah kmetijstva in priporočal ustanovitev selekcijskih društev in naprav silažnih jam. Slednjič je podal še smernice o ureditvi šol. vrtov. Predavanje je bilo aplavdirano in se je predsednik predavatelju posebno zahvalil. K besedi se oglašijo tov. Tratnjek, tov. Peternel in tov. nadzornik, ki priporočajo vzgajati pri šoli travišča in prirejati izlete v Beltince in Rokičane, kjer si otroci ogledajo vzorne kmetijske naprave. Nadalje se oglašijo k besedi še tov. Preininger

Na birmo ostanejo najlepši spomini: ure, zlatnina, katero najceneje kupite pri FR. P. ZAJEC Ljubljana, Stari trg 9

## MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

### UČITELJICA V TRGU

dravogradskega sreza zamenja službeno mesto z drugim v južni Štajerski. — Poudarje na upravo pod geslom: Zamenjam.

**LEGAT LJUBLJANA**  
MIKLOŠICEVA CESTA 28

SPECERIJA DELIKATESE  
Zajutrkovalnica  
Kava dnevno sveža iz lastne moderne prazarne

**Naročalte vsa tiskarska dela**

za družba, šole, urade itd.  
v Učiteljski tiskarni.  
v Ljubljani, Frančiškanska 6

**Za dame**  
najelegantnejši damski plašči

**Za gospode**  
po meri vsakršna oblačila

**Za dame in gospode**  
vsa športna oblačila, dežni plašči, trenčkoti, pumparice

**K. Pučnik** Šelenburgova ulica št. 1  
nasproti kavarne Zvezda

Za cenjeno učiteljsko znatno nižje cene in ugodnosti pri odplačevanju.

**UGODNOST!**

Damske galoše Din 70  
Moške galoše Din 75  
Damski snežni čevlji Din 100  
Moški snežni čevlji Din 110

**ANTON KRISPER, LJUBLJANA**  
MESTNI TRG 26 ♦ STRITARJEVA ULICA 3

## Oglejte si zbirko učil

(aparator in stenskih slik)  
katere je prejela  
**podružnica**  
**Učiteljske knjigarne v Mariboru**

**VELETRGOVINA**  
**F. König**

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

KDOR OGLAŠUJE  
TA NAPREDUJE!

## DOBRA KNJIGA JE ZLATA VREDNA!

Slovenske srbohrvaške češke nemške francoske angleške

in druge  
**knjige**  
šolske

znanstvene leposlovne muzikalije revije

Šolske in pisarniške potrebščine, zvezke in noteze, svinčnike, peresnike, črnila, tuše, ravnila, šestila, barvice, čopiče, papir in še mnogo drugega nudi

**KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE**  
**LJUBLJANA** FRANČIŠKANSKA 6  
**MARIBOR** TYRŠEVA ULICA 44

## Napravite izlet na Bled!

Hotel na blejskem gradu nudi vsakemu izletniku višek zadovoljnosti. Razgled na vso okolico, Julijske Alpe in Karavanke. Poleg tega cene nižane tako, da je omogočen izlet najskromnejšemu izletniku

**CENIK** Zajtrk: kava, mleko, čaj, 2 kruha . . . . . Din 2—  
Kosilo I. vrste: Juha, pečenka, 2 priloge, močnata . . . . . 14—  
" II. " Juha, govedina, 2 priloge . . . . . 8—  
" III. " Juha, 2 . . . . . 5—  
Večerja I. vrste: pečenka, solata, desert . . . . . 8—  
" II. " Rižota s solato ali golaž s krompirjem . . . . . 6—  
Okrepčila: Malinovec ali limonada . . . . . 2—  
Ležišče za osebo s perilom . . . . . 5—  
" " na žimnicah . . . . . 3—  
Pri udeležbi 30 učenčev in naročilu I. vrste, dobite 2 uč. gratis  
Na željo tudi vožnja po jezeru za osebo Din 2—  
Se priporoča **Uprava HOTELA GRAD — Bled**

## Proračun — učila

Vsaka šola ima v svojem proračunu znesek za učila!

Kje imajo posebno priprava učila? — Kje dobite učila za računstvo, čitanje, nazorni nauk, prirodoznanost, fiziko, kemijo, zemljepis, zgodovino in še za mnogo drugega? — Kje nudijo preprosta in zato najbolj pripravna učila za šolo?

Vse to Vam nudi:

**UČITELJSKA TISKARNA - Oddelek za učila**  
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6 — MARIBOR, Tyrševa ulica št. 44

**Pelikan**

Pelikan tinta ne najeda peresa ter teče lahko in enakomerno. Pisava ostane trajno vidna